

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
ΥΠΟΥΡΓΟΣ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΩΝ
ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Αριθμός Γνωμοδότησης 15/2016

ΤΟ ΝΟΜΙΚΟ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ
ΤΜΗΜΑ Ε΄
Συνεδρίαση της 2-2-2016

Σύνθεση:

Πρόεδρος: Μεταξία Ανδροβιτσανέα, Αντιπρόεδρος Νομικού Συμβουλίου του Κράτους.

Μέλη: Κωνσταντίνος Γεωργάκης, Βασιλική Πανταζή, Δημήτριος Αναστασόπουλος, Ελένη Σβολοπούλου, Δημήτριος Μακαρονίδης, Σταύρος Σπυρόπουλος, Βασίλειος Καραγεώργος, Νομικοί Σύμβουλοι του Κράτους.

Εισηγητής: Παναγιώτης Δημόπουλος, Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.

Αριθμός Ερωτήματος: Αρ. Πρωτ. Γ1α/Γ.Π. οικ.38193/19-5-2015 έγγραφο του Υπουργείου Υγείας , Γενική Διεύθυνση Δημόσιας Υγείας και Υπηρεσιών Υγείας, Δ/νση Δημόσιας Υγείας.

Ερώτημα: Αν το επάγγελμα των εκδιδόμενων με αμοιβή προσώπων υπάγεται στις διατάξεις του ν. 3919/2011 και επομένως έχει απελευθερωθεί από περιορισμούς και δη γεωγραφικούς.

Επί του ως άνω ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Ε΄ Τμήμα) γνωμοδότησε ως εξής:

Ιστορικό.

Από τα ανωτέρω έγγραφα της ερωτώσας υπηρεσίας και τα σχετικά στοιχεία του φακέλου που τα συνοδεύουν, προκύπτει το ακόλουθο πραγματικό:

1. Σύμφωνα με το άρθρο 1 του ν. 2734/1999 το εκδιδόμενο με αμοιβή πρόσωπο υποχρεούται να κατέχει πιστοποιητικό άσκησης επαγγέλματος, που εκδίδεται, ύστερα από αίτησή του, από το νομάρχη (ήδη Περιφερειάρχη) του τόπου κατοικίας του. Το πιστοποιητικό αυτό ισχύει για χρονικό διάστημα τριών ετών για την περιοχή της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (ήδη Περιφέρειας) και στους κατόχους του εν λόγω πιστοποιητικού, με μέριμνα της αρμόδιας Δ/νσης Δημόσιας Υγείας της Περιφερειακής Ενότητας, χορηγείται υποχρεωτικά βιβλιάριο υγείας.

2. Στο με αρ. πρωτ.2432/2-4-2015 έγγραφο της Δ/νσης Δημόσιας Υγείας της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας, που απευθύνεται στη Δ/νση Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας, αναφέρεται ότι μετά την ισχύ του ν. 3919/2011 (ΦΕΚ Α'32/2.3.2011) ο οποίος, σε εφαρμογή της αρχής της επαγγελματικής ελευθερίας (αρ. 5 Συντάγματος) κατήργησε τους αδικαιολόγητους περιορισμούς της ισχύουσας νομοθεσίας που αφορούν στην πρόσβαση και την άσκηση των επαγγελμάτων, κάποιες Δ/νσεις Δημόσιας Υγείας της Χώρας εκδίδουν πιστοποιητικά άσκησης επαγγέλματος εκδιδόμενων προσώπων με ισχύ για όλη τη Χώρα, ενώ οι Περιφερειακές Ενότητες της Θεσσαλίας εκδίδουν πιστοποιητικά η ισχύς των οποίων περιορίζεται εντός της χωρικής τους αρμοδιότητας, και τίθεται ερώτημα στη Δ/νση του Υπουργείου Υγείας αν θα πρέπει να γίνονται δεκτά τα προσκομιζόμενα πιστοποιητικά με ισχύ για όλη την Επικράτεια, προκειμένου να προβαίνουν στις περαιτέρω ενέργειες της αρμοδιότητάς τους όπως η θεώρηση βιβλιαρίων υγείας κ.λ.π.

3. Κατόπιν των ανωτέρω, με το με αρ. πρωτ. Αρ. Πρωτ. Γ1α/Γ.Π. οικ.38193/19-5-2015 έγγραφο της Δ/νσης Δημόσιας Υγείας του Υπουργείου Υγείας ερωτάται το Γραφείο Νομικού Συμβούλου του ίδιου Υπουργείου, αν το επάγγελμα των εκδιδόμενων με αμοιβή προσώπων υπάγεται στις διατάξεις του ν. 3919/2011 και επομένως έχει απελευθερωθεί από περιορισμούς και δη γεωγραφικούς.

Νομοθετικό Πλαίσιο.

4. Στο άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος ορίζεται ότι : «Καθένας έχει δικαίωμα να αναπτύσσει ελεύθερα την προσωπικότητά του και να συμμετέχει στην κοινωνική, οικονομική και πολιτική ζωή της χώρας, εφόσον δεν προσβάλλει τα δικαιώματα των άλλων και δεν παραβιάζει το Σύνταγμα ή τα χρηστά ήθη».

5. Στο νόμο 3919/2011 «Αρχή της επαγγελματικής ελευθερίας, κατάργηση αδικαιολόγητων περιορισμών στην πρόσβαση και άσκηση επαγγελμάτων» (Φ.Ε.Κ. Α' 32/2.3.2011) ορίζονται τα εξής:

« Άρθρο 1. Αρχή της επαγγελματικής ελευθερίας

1. Για την πρόσβαση σε επαγγέλματα και την άσκηση τους ισχύει η αρχή της επαγγελματικής ελευθερίας (άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος).

2. Οι διατάξεις της ισχύουσας νομοθεσίας που αφορούν στην πρόσβαση και την άσκηση επαγγελμάτων επιβάλλεται να ερμηνεύονται σε αρμονία προς την αρχή της επαγγελματικής ελευθερίας και της προστασίας του ανταγωνισμού.

Διατάξεις νόμων, κανονιστικές πράξεις και ερμηνευτικές εγκύκλιοι που αντιβαίνουν στα προβλεπόμενα στα άρθρα 2 και 3 του νόμου αυτού καταργούνται.

(Το δεύτερο εδάφιο της παραγράφου 2 αντικαταστάθηκε ως άνω με τη παράγραφο 16 του άρθρου 14 ν. 4038/2012, ΦΕΚ Α' 14/2.2.2012).

3. Οι διατάξεις του κεφαλαίου Α` του παρόντος νόμου έχουν εφαρμογή στην πρόσβαση και άσκηση επαγγελμάτων και κάθε μη μισθωτής οικονομικής δραστηριότητας που παρέχεται κατά κανόνα έναντι αμοιβής.

4. Οι διατάξεις του κεφαλαίου Α` του παρόντος νόμου δεν εφαρμόζονται στις ακόλουθες περιπτώσεις:

α) αν είναι αντίθετες με διάταξη του ενωσιακού δικαίου που ρυθμίζει τις ειδικές πτυχές της πρόσβασης και της άσκησης δραστηριότητας παροχής υπηρεσιών σε ειδικούς τομείς ή ειδικά επαγγέλματα

β) στις υπηρεσίες γενικού συμφέροντος και γενικού οικονομικού συμφέροντος.

γ) στις κάθε είδους υπηρεσίες και επαγγέλματα που συνδέονται με τα παίγνια.

Άρθρο 2. Κατάργηση αδικαιολόγητων περιορισμών στην πρόσβαση και την άσκηση επαγγελματών

1. Οι προβλεπόμενοι στην ισχύουσα νομοθεσία περιορισμοί που αφορούν στην πρόσβαση και την άσκηση επαγγελματών, πέραν εκείνων των επαγγελματών για τα οποία διαλαμβάνεται ρύθμιση στο κεφάλαιο Β` του παρόντος, καταργούνται μετά την πάροδο τεσσάρων (4) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος.

2. Ως περιορισμοί, κατά την έννοια της προηγούμενης παραγράφου, νοούνται οι εξής:

α) Η ύπαρξη, δυνάμει προβλέψεως νόμου, περιορισμένου αριθμού προσώπων τα οποία δικαιούνται να ασκήσουν το επάγγελμα σε όλη την επικράτεια ή σε ορισμένο γεωγραφικό διαμέρισμα, είτε ο αριθμός αυτός ορίζεται ευθέως είτε προσδιορίζεται εμμέσως βάσει πληθυσμιακών ή άλλων κριτηρίων και χορήγηση διοικητικής αδειάς για την άσκηση του επαγγέλματος μόνο προς συμπλήρωση του αριθμού τούτου.

β) Η εξάρτηση της χορηγήσεως διοικητικής αδειάς για την άσκηση επαγγέλματος από την εκτίμηση της διοικητικής αρχής ως προς την ύπαρξη πραγματικής ανάγκης προς τούτο, που θεωρείται συντρέχουσα όταν η προσφορά υπηρεσιών εκ μέρους των προσώπων που έχουν ήδη αδειοδοτηθεί για την άσκηση του επαγγέλματος δεν είναι ικανοποιητική για το κοινωνικό σύνολο, είτε καθ` όλη την επικράτεια είτε σε ορισμένο γεωγραφικό διαμέρισμα, εν όψει αφ` ενός του αριθμού των προσώπων που ασκούν το επάγγελμα και αφ` ετέρου των προς ικανοποίηση αναγκών του κοινωνικού συνόλου, ως αποδέκτη των υπηρεσιών αυτών.

γ) Η απαγόρευση για ένα πρόσωπο της ασκήσεως επαγγέλματος έξω από ορισμένο γεωγραφικό διαμέρισμα, εντός του οποίου και μόνο είναι αυτή επιτρεπτή.

δ) Η επιβολή της υπάρξεως ελάχιστων αποστάσεων μεταξύ των εγκαταστάσεων προσώπων που ασκούν το επάγγελμα.

ε) Η απαγόρευση για ένα πρόσωπο της δημιουργίας περισσότερων εγκαταστάσεων ή επαγγελματικής δραστηριοποίησεως σε περισσότερες εγκαταστάσεις, σε ένα ή περισσότερα γεωγραφικά διαμερίσματα.

στ) Η πρόβλεψη αποκλειστικής δυνατότητας ή απαγόρευσης διάθεσης είδους αγαθών από ορισμένη κατηγορία επαγγελματιών εγκαταστάσεων.
ζ)...η)...θ)...ι)...

3. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του Υπουργικού Συμβουλίου εντός τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, μπορεί να αρθούν και άλλοι περιορισμοί πέραν εκείνων που ορίζονται στην προηγούμενη παράγραφο.

4. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Ανταγωνισμού, είναι δυνατή η θέσπιση παρεκκλίσεως σε σχέση προς ορισμένο επάγγελμα από τις διατάξεις της παραγράφου 2 του παρόντος άρθρου και της παραγράφου 1 του άρθρου 3, εάν:

I. Με τον περιορισμό αυτόν επιδιώκεται η εξυπηρέτηση επιτακτικού λόγου δημοσίου συμφέροντος

II. Ο περιορισμός αυτός είναι πρόσφορο και αναγκαίο μέσο για την εξυπηρέτηση του και, από απόψεως εντάσεως της επεμβάσεως στη σφαίρα της οικονομικής ελευθερίας, τελεί σε εύλογη αναλογία προς τη σπουδαιότητα του επιδιωκόμενου να εξυπηρετηθεί επιτακτικού λόγου δημοσίου συμφέροντος, και

III. Ο περιορισμός αυτός δεν εισάγει άμεσα ή έμμεσα διακρίσεις ανάλογα με την ιθαγένεια ή όσον αφορά τις επιχειρήσεις ανάλογα με την έδρα τους.

Άρθρο 3. Κατάργηση αδικαιολόγητων απαιτήσεων προηγούμενης διοικητικής άδειας για την άσκηση επαγγελμάτων.

1. Η απαίτηση προηγούμενης διοικητικής άδειας για την άσκηση επαγγέλματος, πέραν εκείνων για τα οποία διαλαμβάνεται ρύθμιση στο Κεφάλαιο Β' του παρόντος, όταν η χορήγηση της άδειας αυτής συναρτάται προς την αντικειμενικώς διαπιστούμενη κατά δεσμία αρμοδιότητα, συνδρομή νόμιμων προϋποθέσεων, παύει να ισχύει μετά πάροδο τεσσάρων (4) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος. Από το χρονικό εκείνο σημείο και με την επιφύλαξη των οριζομένων στο επόμενο εδάφιο, το επάγγελμα ασκείται ελευθέρως μετά πάροδο τριμήνου από την αναγγελία έναρξεως ασκήσεως

του, συνοδευόμενη από τα νόμιμα δικαιολογητικά για την πιστοποίηση της συνδρομής των νόμιμων προϋποθέσεων, στην κατά τις ισχύουσες στο χρονικό εκείνο σημείο διατάξεις αρμόδια προς αδειοδότηση διοικητική αρχή. Η αρχή αυτή δύναται, εντός τριών (3) μηνών από τη λήψη της αναγγελίας, να απαγορεύσει την άσκηση του επαγγέλματος, στην περίπτωση που δεν συγκεντρώνονται οι νόμιμες προϋποθέσεις προς τούτο ή δεν προκύπτει η συνδρομή τους από τα υποβληθέντα στοιχεία.

Έννομες συνέπειες που προβλέπονται στο νόμο επερχόμενες ή επιβαλλόμενες με διοικητική πράξη ή δικαστική απόφαση, στην περίπτωση ασκήσεως επαγγέλματος χωρίς τη λήψη της απαιτούμενης προς τούτο διοικητικής άδειας, νοούνται μετά πάροδο τεσσάρων (4) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος, συναπτόμενες προς την έναρξη ασκήσεως επαγγέλματος χωρίς προηγούμενη αναγγελία περί τούτου στην αρμόδια διοικητική αρχή και επακόλουθη αναμονή επί τρίμηνο, καθώς και προς την άσκηση του επαγγέλματος παρά τη διατύπωση προς τούτο απαγορεύσεως από την αρμόδια διοικητική αρχή.

2. Με προεδρικό διάταγμα, που εκδίδεται με πρόταση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών εντός τεσσάρων (4) μηνών από την έναρξη ισχύος του παρόντος νόμου, είναι δυνατή η θέσπιση εξαιρέσεως ως προς ορισμένο επάγγελμα από τη διάταξη της προηγούμενης παραγράφου αν η διατήρηση του νομικού καθεστώτος της προηγούμενης διοικητικής άδειας επιβάλλεται από επιτακτικούς λόγους δημοσίου συμφέροντος και με την επιφύλαξη της αρχής της αναλογικότητας.

3. Οι διατάξεις των προηγούμενων παραγράφων δεν εφαρμόζονται σε συστήματα χορήγησης άδειας που επιβάλλονται ή επιτρέπονται από κοινοτικούς κανονισμούς ή από κοινοτικές οδηγίες, όπως αυτές ενσωματώθηκαν στο ελληνικό δίκαιο.»

6. Στο νόμο 2734/1999 «Εκδιδόμενα με αμοιβή πρόσωπα και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ.Α' 161/5.8.1999) ορίζονται τα εξής:

« Άρθρο 1. Πιστοποιητικό άσκησης επαγγέλματος επ' αμοιβή εκδιδόμενων προσώπων.

1. Πρόσωπο, το οποίο εκδίδεται με αμοιβή, υποχρεούται να κατέχει πιστοποιητικό άσκησης επαγγέλματος. Το πιστοποιητικό αυτό χορηγείται, ύστερα από αίτησή του, από το νομάρχη του τόπου κατοικίας του, εφόσον στο ανωτέρω πρόσωπο συντρέχουν οι ακόλουθες προϋποθέσεις :

- α. Έχει συμπληρώσει το 18ο έτος της ηλικίας του.
- β. Είναι άγαμο ή τελεί σε χηρεία ή είναι διαζευγμένο.
- γ. Δεν πάσχει από σεξουαλικά μεταδιδόμενη ή άλλη μολυσματική νόσο. Οι νόσοι αυτές καθορίζονται με απόφαση του Υπουργού Υγείας και Πρόνοιας.
- δ. Δεν πάσχει από οποιασδήποτε μορφής ψυχική νόσο και δεν είναι χρήστης ναρκωτικών ουσιών.
- ε. Δεν έχει καταδικασθεί με αμετάκλητη απόφαση για ανθρωποκτονία από πρόθεση (άρθρο 299 Π.Κ.), αποπλάνηση παιδιών (άρθρο 339 Π.Κ.), μαστροπεία (άρθρο 349 Π.Κ.), σωματεμπορία (άρθρο 350 Π.Κ.), ληστεία (άρθρο 380 Π.Κ.) και εκβίαση (άρθρο 385 Π.Κ.), καθώς και για παράβαση των διατάξεων των νόμων περί όπλων και ναρκωτικών.

2. Η χορήγηση του ανωτέρω πιστοποιητικού σε πρόσωπο αλλοδαπής υπηκοότητας προϋποθέτει επιπλέον τη νόμιμη παραμονή αυτού στη χώρα.

3. Το πιστοποιητικό άσκησης επαγγέλματος ισχύει για χρονικό διάστημα τριών (3) ετών και για την περιοχή της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης. Το εν λόγω πιστοποιητικό ανανεώνεται για ίσο χρόνο, εφόσον εξακολουθούν να συντρέχουν οι προϋποθέσεις της προηγούμενης παραγράφου. Για τα πρόσωπα αλλοδαπής υπηκοότητας, το εν λόγω πιστοποιητικό ισχύει για όσο χρόνο διαρκεί η νόμιμη παραμονή τους στη χώρα, εφόσον αυτή είναι μικρότερη της τριετίας.

4. Με κοινή απόφαση των Υπουργών Εσωτερικών, Δημόσιας Διοίκησης και Αποκέντρωσης και Υγείας και Πρόνοιας, η οποία εκδίδεται εντός προθεσμίας τριών (3) μηνών από τη δημοσίευση του παρόντος νόμου, καθορίζεται η διαδικασία έκδοσης, ανάκλησης και ανανέωσης του ανωτέρω πιστοποιητικού, τα απαιτούμενα δικαιολογητικά και κάθε άλλη σχετική λεπτομέρεια.

5. Στα πρόσωπα που κατέχουν το προαναφερόμενο πιστοποιητικό χορηγείται υποχρεωτικά, με μέριμνα της αρμόδιας Υγειονομικής Υπηρεσίας της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης, βιβλιάριο υγείας.»

Ερμηνεία και εφαρμογή των διατάξεων.

7. Όπως προκύπτει από το κρινόμενο ερώτημα και τα αναφερόμενα σ' αυτό σχετικά έγγραφα της Περιφερειακής Ενότητας Λάρισας, στις Δ/νσεις Δημόσιας Υγείας των Περιφερειών προσκομίζονται πιστοποιητικά άσκησης επαγγέλματος για τα εκδιδόμενα με αμοιβή πρόσωπα που έχουν εκδοθεί από άλλες Περιφέρειες και έχουν ισχύ για όλη την Επικράτεια. Κατά τον έλεγχο των εν λόγω πιστοποιητικών από τις Δ/νσεις Δημόσιας Υγείας, προκειμένου αυτές να προχωρήσουν σε περαιτέρω ενέργειές τους (έκδοση βιβλιαρίου υγείας κ.λ.π.), δημιουργείται ο προβληματισμός αν θα πρέπει να γίνονται δεκτά τα πιστοποιητικά με ισχύ για όλη την Επικράτεια και αν σε κάθε περίπτωση το επάγγελμα των εκδιδόμενων με αμοιβή προσώπων υπάγεται στις διατάξεις του ν. 3919/2011 και επομένως έχει απελευθερωθεί από περιορισμούς και δη γεωγραφικούς.

8. Όσον αφορά το προβληματισμό για το αν θα πρέπει να γίνονται δεκτά από τις Δ/νσεις Δημόσιας Υγείας τα πιστοποιητικά με ισχύ για όλη την Επικράτεια που εκδίδονται από άλλες Περιφέρειες, πρέπει να σημειωθεί ότι, σύμφωνα με πάγια αρχή του διοικητικού δικαίου, η ατομική διοικητική πράξη από την έναρξη της ισχύος της και μέχρι την ακύρωσή της με δικαστική απόφαση ή με διοικητική πράξη, παράγει όλα τα έννομα αποτελέσματά της έναντι των ιδιωτών αλλά και έναντι των διοικητικών αρχών. Οι διοικητικές αρχές δεν μπορούν να ελέγχουν τη νομιμότητα των πράξεων άλλων διοικητικών αρχών εφόσον οι πράξεις αυτές φέρουν τα γνωρίσματα έγκυρων πράξεων (Ολ.ΣτΕ 1555/1980, ΣτΕ 2893/2000, 1287/2004, 1624/2012).

Συνεπώς, οι Δ/νσεις Δημόσιας Υγείας, δεν μπορούν να αμφισβητούν τη νομιμότητα των ανωτέρω πιστοποιητικών άσκησης επαγγέλματος των εκδιδόμενων με αμοιβή προσώπων, τα οποία έχουν εκδοθεί από διαφορετικές Περιφέρειες με ισχύ για όλη την Επικράτεια, και οφείλουν να τα δέχονται ως νόμιμα και να προβαίνουν στις περαιτέρω ενέργειές τους.

9. Όσον αφορά το ερώτημα αν το επάγγελμα των εκδιδομένων με αμοιβή προσώπων υπάγεται στις διατάξεις του ν. 3919/2011 και επομένως έχει απελευθερωθεί από περιορισμούς και δη γεωγραφικούς, πρέπει να ληφθούν τα εξής:

Με το άρθρο 5 παρ. 1 του Συντάγματος κατοχυρώνεται η προσωπική και οικονομική ελευθερία ως ατομικό δικαίωμα. Ειδικότερη εκδήλωση της ελευθερίας αυτής αποτελεί η επαγγελματική ελευθερία, δηλ. η ελευθερία επιλογής και άσκησης ορισμένου επαγγέλματος, ως αναγκαίου στοιχείου της προσωπικότητας του ατόμου. Στην ελευθερία αυτή είναι δυνατόν να επιβληθούν από το νόμο περιορισμοί που δικαιολογούνται από λόγους δημοσίου ή κοινωνικού συμφέροντος, οι οποίοι σε κάθε περίπτωση πρέπει να ορίζονται γενικά και κατά τρόπο αντικειμενικό και να τελούν σε συνάφεια προς το αντικείμενο και το χαρακτήρα της ρυθμιζόμενης επαγγελματικής δραστηριότητας. Εξάλλου, σύμφωνα με την αρχή της αναλογικότητας (αρ. 25 παρ. 1 εδ. δ' του Συντάγματος), οι περιορισμοί που επιβάλλονται από το νόμο πρέπει να είναι πρόσφοροι και αναγκαίοι για την επίτευξη του επιδιωκόμενου από το νομοθέτη σκοπού δημοσίου ή κοινωνικού συμφέροντος και να μην είναι δυσανάλογοι προς αυτόν. Προκειμένου ο δικαστής να είναι σε θέση να ελέγξει αν οι επιβαλλόμενοι στην επαγγελματική ελευθερία περιορισμοί αποβλέπουν στην ικανοποίηση συνταγματικώς ανεκτού σκοπού, πρέπει να προκύπτει ή να συνάγεται από την ίδια τη ρύθμιση, ερμηνευόμενη σύμφωνα με τους κανόνες της λογικής και τα διδάγματα της κοινής πείρας και σε συνδυασμό με τη διέπουσα την άσκηση του επαγγέλματος λοιπή νομοθεσία ή από την εισηγητική έκθεση που συνοδεύει το σχετικό νόμο, ο σκοπός που επιδιώκεται με τους περιορισμούς αυτούς (Ολ. ΣΤΕ 1585/2010, ΣΤΕ 705/2015, 554/2010).

10. Οι περιορισμοί της ισχύουσας νομοθεσίας που αφορούν την πρόσβαση σε επαγγέλματα και την άσκησή τους οι οποίοι δεν συνάδουν με τη συνταγματικά κατοχυρωμένη αρχή της επαγγελματικής ελευθερίας καταργήθηκαν με το άρθρο 2 του ν. 3919/2011. Στην έννοια των εν λόγω επαγγελμάτων εμπίπτει κάθε μη μισθωτή οικονομική, επιχειρηματική ή επαγγελματική δραστηριότητα που παρέχεται κατά κανόνα έναντι αμοιβής

(Γνμδ Ν.Σ.Κ. 156/2012, 181/2012), συμπεριλαμβανομένης και αυτής των εκδιδόμενων έναντι αμοιβής προσώπων.

Στο άρθρο 2 του ίδιου νόμου απαριθμούνται οι «νοούμενοι ως περιορισμοί» στη πρόσβαση και άσκηση των επαγγελμάτων που καταργούνται μεταξύ των οποίων περιλαμβάνεται και η, αναφερόμενη στο εδ. γ' της παρ.2, απαγόρευση για ένα πρόσωπο της άσκησης επαγγέλματος έξω από ορισμένο γεωγραφικό διαμέρισμα, εντός του οποίου και μόνο είναι αυτή επιτρεπτή.

Στη παρ. 4 του ίδιου άρθρου προβλέπεται ότι η θέσπιση παρεκκλίσεως από τους καταργούμενους περιορισμούς είναι δυνατή με την έκδοση προεδρικού διατάγματος που εκδίδεται με πρόταση του καθ' ύλην αρμόδιου Υπουργού και του Υπουργού Οικονομικών, ύστερα από σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Ανταγωνισμού, και υπό τις αναφερόμενες στο ίδιο άρθρο προϋποθέσεις.

11. Με το ν. 2734/1999 ορίζονται ειδικές προϋποθέσεις για την άσκηση του επαγγέλματος των εκδιδόμενων με αμοιβή προσώπων και εισάγονται ευθέως εκ του νόμου περιορισμοί στη άσκησή του (έκδοση πιστοποιητικού άσκησης επαγγέλματος και άδειας εγκατάστασης σε συγκεκριμένο οίκημα, καθορισμός ελάχιστων αποστάσεων του οικήματος από πλατείες, σχολεία , παιδικές χαρές, κ.λ.π.). Οι περιορισμοί αυτοί (οι οποίοι δεν περιλαμβάνονται στους περιοριστικά αναφερόμενους περιορισμούς της παρ.2 του άρθρου 2 του ν. 3919/2011), όπως προκύπτει και από την εισηγητική έκθεση του νόμου, θεσπίζονται ενόψει των ιδιαιτεροτήτων της εν λόγω δραστηριότητας για λόγους αναγόμενους στο δημόσιο και γενικότερο κοινωνικό συμφέρον, ειδικότερα δε στη προστασία μεταξύ άλλων της δημόσιας υγείας, της δημόσιας τάξης και ασφάλειας, των χρηστών ηθών και της παιδικής ηλικίας. Ειδικότερα, όπως έχει κριθεί από το Συμβούλιο της Επικρατείας, η προβλεπόμενη ελάχιστη απόσταση (200 μ.) από σχολεία, ναούς κ.λ.π. των ακινήτων στα οποία στεγάζονται και ασκούν το επάγγελμά τους τα εκδιδόμενα πρόσωπα, δεν αντίκειται στις διατάξεις του Συντάγματος περί προστασίας της οικονομικής ελευθερίας και της αρχής της αναλογικότητας, εφόσον ο επιβαλλόμενος περιορισμός είναι γενικός, αντικειμενικός και πρόσφορος για την εξυπηρέτηση των ανωτέρω σκοπών και δεν υπερβαίνει το αναγκαίο μέτρο (ΣτΕ Αναστ. 554/2010).

12. Στη κρινόμενη περίπτωση, σύμφωνα με τις ανωτέρω αναφερόμενες διατάξεις του ν. 2734/1999, το εκδιδόμενο με αμοιβή πρόσωπο υποχρεούται να κατέχει πιστοποιητικό άσκησης επαγγέλματος, το οποίο εκδίδεται από το νομάρχη του τόπου κατοικίας του και ισχύει για τη περιοχή της οικείας Νομαρχιακής Αυτοδιοίκησης (σήμερα Περιφερειακής Ενότητας) και για χρονικό διάστημα τριών ετών.

Με το ν.3919/2011, καταργήθηκαν, κατά τα ανωτέρω αναφερόμενα, οι αδικαιολόγητοι περιορισμοί στην πρόσβαση και άσκηση επαγγελμάτων, μεταξύ των οποίων και η απαγόρευση σε ένα πρόσωπο της ασκήσεως επαγγέλματος έξω από ορισμένο γεωγραφικό διαμέρισμα. Η θέσπιση παρεκκλίσεως από τους καταργούμενους περιορισμούς είναι δυνατή με την έκδοση προεδρικού διατάγματος και υπό τις προϋποθέσεις που ορίζονται στη παρ. 4 του άρθρου 2 του ίδιου νόμου (Ολ. Ν.Σ.Κ. 181/2012).

13. Από της ισχύος του νόμου 3919/2011 και μέχρι σήμερα δεν έχει εκδοθεί προεδρικό διάταγμα, το οποίο να θεσπίζει παρεκκλίσεις από τους καταργούμενους περιορισμούς, για το επάγγελμα των εκδιδόμενων με αμοιβή προσώπων, με αποτέλεσμα, οι προβλεπόμενοι, μεταξύ άλλων, γεωγραφικοί περιορισμοί στην άσκηση του επαγγέλματος να έχουν καταργηθεί. Συνεπώς τα πιστοποιητικά (βεβαιώσεις) που χορηγούνται από τις Περιφερειακές Ενότητες στα οποία βεβαιώνεται ότι οι κάτοχοί τους, πληρούν τις νόμιμες προϋποθέσεις για την άσκηση του επαγγέλματος του εκδιδόμενου με αμοιβή προσώπου σε οίκο ανοχής, νόμιμα εκδίδονται με ισχύ σε όλη την Επικράτεια, και οι Δ/νσεις Δημόσιας Υγείας των Περιφερειακών Ενοτήτων οφείλουν να τα δέχονται ως νόμιμα, προκειμένου να προβούν στις περαιτέρω ενέργειες της αρμοδιότητάς τους (θεώρηση βιβλιαρίων υγείας κ.λ.π.) .

Απάντηση

14. Κατ' ακολουθία των προεκτεθέντων, επί του τεθέντος ερωτήματος το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους (Τμήμα Ε') γνωμοδοτεί ομοφώνως ότι :α) οι Δ/νσεις Δημόσιας Υγείας των Περιφερειακών Ενοτήτων οφείλουν, κατ' εφαρμογή του τεκμηρίου νομιμότητας των διοικητικών πράξεων, να δέχονται ως νόμιμα τα προβλεπόμενα στο άρθρο 1 του ν. 2734/1999 πιστοποιητικά άσκησης του επαγγέλματος των με αμοιβή εκδιδόμενων προσώπων, τα οποία

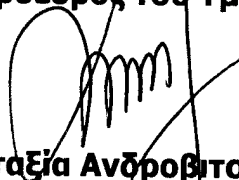
εκδίδονται από τις αρμόδιες Περιφερειακές Ενότητες (με ισχύ για όλη την Επικράτεια), προκειμένου να προβούν στις περαιτέρω ενέργειες της αρμοδιότητάς τους και β) το επάγγελμα των με αμοιβή εκδιδόμενων προσώπων δεν εξαιρείται από την εφαρμογή των διατάξεων του ν. 3919/2011.

ΘΕΩΡΗΘΗΚΕ

***
Αθήνα, 8-2-2016**

Η Πρόεδρος του Τμήματος

**Μεταξία Ανδροβιτσανέα
Αντιπρόεδρος Ν.Σ.Κ**

Ο Εισηγητής

**Παναγιώτης Δημόπουλος
Πάρεδρος Ν.Σ.Κ.**